

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egyes óvra . . . . . 10 — kr.
Félévre . . . . . 5 " "
Négyedre . . . . . 2 " 50 "
Egy órára . . . . . 1 " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ**

Hirdetési díj:

Hasábbos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többször
hirdetéseknél a kiadó szerint jutányos áron vételek fel. Bélyegző, min
den kiadón bevitelért 30 kr.

A függetlenségi párt és a kongrua-javaslat.

A kongrua-javaslat még mindig foglalkoztatja az országgyűlést, és tudvalevő, hogy pártunk e kérdésben nem foglalt el egyöntetű állást.

Ennek oka több körülményre vezethető vissza.

Mi, kiknek zászlójára a magyar függetlenség és 1848 van felírva, e nagy korszak minden törvényalkotásaihoz elvileg ragaszkodunk, és mindig ragaszkodni fogunk.

Az 1848: XX. törvényhez is feltétlenül ragaszkodunk; de be kell látnunk, hogy e törvény, bár nagyon üdvös lenne, ha az akkori viszonyok léteznének hazánkban, vagy más szóval, ha a független magyar állam ügyeit egy független magyar kormány intézné, oly mérvben terjesztené ki a kormány hatalmát a lelkészek felett, a milyenben a mai szomorú viszonyok közt, a kormány hatalmát érvényesíteni nem óhajthatnánk, sőt ennek egész erőnkkel ellent kellene állanunk.

Az 1848-ik évi XX. t.-cz. 3-k §-a szó szerint így hangzik: «Minden bevett vallásfelekezeti egyházi és iskolai szükségai közálladalmi költségek által fedeztessenek»

Az egyházi szükségletek közé első sorban a lelkészi fizetések is tartozván, ha e törvény most alkalmazást nyerne,

a közálladalm, tehát a kormány fizetné minden vallásfelekezet lelkészét, és az egész lelkészi kar oly helyzetbe jutna, mint a milyenbe a kormányhivatalnokok vannak most vagy a vasutasok, a kiknek politikai helyzete ismeretes.

Ilyen fegyvert lehetetlen lenne nyugodtan adni a közösügyes kormányok kezébe, a melyek már úgy is tulságos eszközökkel rendelkeznek arra, hogy a független magyar állameszmét száműzzék a közösügyes ország földjéről.

Nem szükséges hozzátenni ehhez még azt is, hogy e törvény végrehajtása a katolikus egyház óriási javadalmi ügyének előleges rendezését tételezné fel és sokan kérdésesnek találhatják azt, ha eljött-e annak ideje, hogy ily óriási fontosságú kérdés, mely ismét gyökerestől összezavarná a meggyőződés világát, a szőnyegre hozassék akkor, mikor még oly kérdések sincsenek megoldva, melyektől a megélhetés, az anyagi önállóság függ?

Elvileg azonban a XX. t.-cz. 2-ik és 3-ik §-át, úgy hiszem, hogy minden függetlenségi magyar ember magáévá teszi és várva várja az alkalmat, hogy ezeknek alkalmazhatása áldásos lehessen a hazára nézve.

Abból a körülményből, hogy elvi álláspontunk alkalmazhatásának üdvös volta a jelen szomorú körülmények közt kétes, természetesen folyik a nézet-

elágazás; mert lehetnek olyanok, kik a körülményektől eltekintve, a szívükbe vésett elvet minden körülmények közt érvényesíteni akarják; és lehetnek olyanok, kik fentartani elvi álláspontukat, úgy vélekednek, hogy a XX. törvény-cikk alkalmazásából eredő hatalmat a mai korszak kormányainak megadni veszélyes és káros lenne.

Eltérő fogalmak érvényesülhetnek továbbá a felett is, hogy a nyomorral küzdő lelkészek helyzetének javítása megérdemli-e azt, hogy a kormány a lelkészi karra magának befolyást biztosítson?

Lehetnek olyanok, kik ezt a lehetőséget oly erővel utasítják vissza, hogy semmi célt sem tartanak elég fontosnak arra, hogy ily következmények érvényesülése beálljon.

És lehetnek olyanok, kik helyzetüknél fogva már ugyis egész erejük megfeszítésével hozzájárulnak ahhoz, hogy a törvény eredeti szövege lényegesen módosítsassék oly irányban, hogy a kormánybefolyás fékeztesse, és a kik a részleteknél oly módosításokat óhajtanak keresztül vinni, a melyek ez irányban előbbre haladva, még inkább megszorítanák a kormánybefolyást.

Ily feltételek alatt azok, kik így működtek és gondolkoznak, nem akarják lelkiismeretükre venni azt, hogy továbbra is a nyomornak gyötrelmei közt

BABA-ASSZONY.

— A Debreczeni eredeti tárczája —
Írta: **Mars.**

Most egy „baba asszonyról” fogok beszélni.

Nem mesét mondok.

Baba-asszony van a világon akárhány; csak ösmerni kell az asszonyok kategóriáit.

A baba-asszony sir, ha rákiáltasz; vissza mosolyog, ha reá nevezsz; örül ha feleziczmázod szépen, ha felöltözteted selyem ruhába; tapsol, ha dícséred puha, szőke haját; nagyon, de nagyon unja magát egyedül s ha játszótársra talál: . . ?

. . . Hat minek hagyták unatkozni?

Az ilyeneket temetik el egy másik kategóriába tartozó asszonyok a legszívesebben; mert hiszen kívül könnyebb elbánni a világon, mint egy babával?

Pedig ép az ilyen nem tesz semmit rosszaságból; feleljen érte az: a ki babának nevelte.

***

Mikor hazahozták a zárdából — már akkorára el is ivolt adva.

Az a magas homloku, festett szakállu bácsi vette meg, — a ki mikor ő l-szállott a hintóból: sorba esokolta a familiával; sakitól, mert szín-kitűnő volt a bizonyítványa, egy remek brillians gyűrűt kapott ajándékba, amire a mamája azt mondta:

— Köszönd meg szépen Nelli.

— Köszönöm Karsay bácsi — felelé Nelli engedelmesen s mély grációz bókkal meghajolt úgy, a hogy azt a zárdában tanulta.

A mama megsimogatta lánya szőke selyem haját s míg fejcsékkjét keblére ölelte, a fülebe sugta csöndesen:

— Nelli, légy jó, engedelmes.

Pedig hiszen szükség sem volt az intelmre.

Nelli még egyebet sem tanult életében, minthogy jó és engedelmes legyen és ő igazán de igazán az is volt.

Karsay bécit azután igen sokszor volt alkalma látni a házuknál s ő igazi gyermekes örömmel várta érkezését.

Meg kell adni, hogy remek négy vasderesen robogott ki mindég Nelliék ndvarára és — soha sem jött üres kézzel. Mindég, de mindég volt a Nelli számára valami kedves meglepetése: a mire a mamája mosolyogva mondta:

— Köszönd meg szépen Nelli.

Aztán beszélt Karsay bácsi Nelinek káprázatos mesés dolgokat.

Jacht-ról a Balatonon.

Páholyról az operában, versenylovakról, ponny fogatokról s a jó ég, hogy tudná még mi mindenről: a mi mind egész másképp hangzott előtte, mint a mike: ő ez ideig tudott: a Csipkerózsza és a Hófehérke együ-gyü meséi.

Sokszor úgy érezte, hogy zug fejcsékkje ennyi tündéres képzelet terhe alatt: sokszor forróság ömlött el gyöngye hab-testén s párnái között nem találta meg gyakran a csöndes szüzi álmot.

. . . Hablocsogást hallott.

. . . Szikrázó patkókat látott álmában és gyakran felébredt. Pedig aztán félt szeméit nyitva tartani a sötétben; elbujt a paplan alá.

De azok a mesék kedvesek lettek ám előtte s midőn fél év múlva Karsay bácsi megkérdezte tőle: szeretné-e, ha az a Jacht a Balatonon, a ponny fogat mind az övé volna? Azt felelte neki:

— Igen.

S mikor azt kérdezte: eljönne-e érte? . . . Azt mondta — és kipirult az arca — hogy:

— El.

Igy csalhatta el a babát a bazáros festett játékokkal, babaruhácskával az anyja öléből, csak azt kell igérnie, hogy mind az egész bazárt neki adja.

A szegény mama sajnálja ugyan bensőleg a babát, de hát meg kell történnie ennek a cserének, — mert nagy ur a muszály! . .

Utóvégre is csak jobb módba jut s a babát nem adtak ám ingyen oda.

Nagy váltókra ment ez az üzlet, no de jól is sikerült.

Karsay ugyanazon a négy vasderesen r

lássák küzdeni azokat a honpolgárokat, kiknek sorsuk végtelenül mostoha, és hivatásuk végtelenül magaslatos.

Szükségesnek tartottam a párttagok állásfoglalásaiban észlelt eltérések okát a vidéken lévő pártiveink előtt feltárni, nehogy a rosszakaratu híresztelések, melyek a párt egységére vonatkozólag rendszeresen köröztetnek, a most észlelt tényekben megerősítést nyerjenek.

Vidéki híveink tudják, melyek azok az elvek, a melyek pártunkat összetartják és a melyekre nézve a párttagok állásfoglalása mindig egyöntetű volt és lesz.

Ezek azok az elvek, melyek pártunk egyöntetűségét biztosítják.

Nagyon is lesz alkalma a legközelebbi időkben az országnak óhajtani és követelni azt, hogy a függetlenségi párt egyöntetűleg álljon őrt a haza elvülhellen jogai és félreismerhetlen érdekei mellett.

Ez alkalomkor nem fog senki nézeteltérést tapasztalni a függetlenségi és 48-as párt tagjai közt.

De hogy ily alkalommal a párt hasznos szolgálatot tehessen, szükséges az, hogy erőt merithessen onnan, a hol az országgyűlési pártok erejének forrása van: a nemzeti akaratból, mely ha egykedvű lenne, az országgyűlési párt küzdelme nélkülözne a hathatóság előfeltételét.

Ébredjen tehát a nemzet! Adná az Isten, hogy e kiáltás ne hangozzék el a levertség, a kedvetlenség, a szegénység által teremtett gondok áldatlan sívatagában.

Kossuth Ferencz.

pitette háza gyermek aráját, melyiken látogatni járt:

S mikor a ruganyos ülés hintája s az élet friss levegő álomba ringatta az ilyesmire nem szokott gyermeket: elgondolkodott e festett szakálu ember.

Elvonult lelki szemei előtt egész viharos multja.

Fizetett szeretőtől kezdve, egy rémséges csalódásig: a nász éjen.

... Visszaesés a festett világba.

... Hát megyére szóló vad orgiák a legelképzelhetlenebb módon való fenéig őrítése a kegy és mamor kelyhének.

... A reakció: az undor. A csömör.

... Aztán az újra birni vágyás, de nem földi után.

A föld sáros... a sár tapad.

Angyal, az kellett neki: A ki még nem járt a földön soha. A ki nem látott, nem hallott, nem tud... s megtalálta. Itt ringatózik a kocsi mellett: az övé. Onnan vette le egyetlen az oltárról.

Olyan csak éppen, mint egy alvó baba.

Ugy vette le a kocsirol, úgy vitte be az öleiben gyöngéden csuesujgatva, nehogy megzavarja valahogy az álmát. Mire másnap felébredt: már asszony volt.

Egy baba-asszony!

Nem talált semmiben semmi különöst, csupán azon mosolyodott el néha, ha Karsayt "Te"-nek szólította. Ugy hiányzott neki a "bácsi" szó.

Máskülönbben jól találta magát majdnem két hétig.

Ekkor bevágyott a városba.

Karsay tulajdonkép alig várta már ezt a pillanatot.

A képviselőház ülése.

A magyar nyelv ügyét a kormánypárt többsége ma leszavazta.

Ugy történt a dolog, hogy mikor a 3-ik 4-ik és 5-ik szakaszokhoz benyújtott módosításokat már mind sorba elvetette a többség, a 6-ik szakasznál Thaly Kálmán terjesztett be indítványt, amely szerint az államsegély csak azoknak a papoknak adassék meg, a kik a magyar nyelvet szóban és írásban tudják, a magyarul nem tudók részére pedig 3 évi halasztás adassék. Hasonló értelemben tett indítványt Makkfalvy Géza is, de annyival enyhébb formában, hogy a magyarul tudás csak ezután hivatalba lépő lelkésztől követeltessek meg.

Madarász József, a Ház legöregebb tagja fiatalos tüzzel és lelkesedéssel szállott sikra a hazafias indítvány támogatására. Utalt arra hogy ez az indítvány csak folyománya és végrehajtása az élő törvénynek, mert hiszen az 1840. VI. t.-czikk 8. §-a világosan rendeli hogy lelkészeknek csak olyanok alkalmaztassanak, a kik a magyar nyelvet tudják!

Az egész házon egy pillanatra a nemzet lelkesedés melege futott végig. Azt lehetett hinni, hogy az indítványt nagy többséggel elfogadják, a mikor felállott Wlassics Gyula a magyar kultuszminiszter.

Azzal kezdte, hogy igazat adott Thaly-nak és Makkfalvainak. Most azután mindenki azt leste, hogy mikor következik a miniszter beszédében a "de". A mi nemsokára el is következett. Hogy az indítvány tulajdonképpen fölösleges, mert hiszen gondolkodik a törvény arról, hogy minden pap erettséget tegyen... Hogy a magyar nyelv tudása még nem jelent hazafiságot, mert hiszen nemzeti szi igaztónk nagyon jól tudnak magyarul... Egyszóval mellőzni kérte mind a két indítványt.

Szilágyi elrendelte a szavazást,

És most egy kis meglepetés következett.

... Természetesen. Be a városba, inkább is ott a helye egy ilyen isten adta drága kis babának, hadd örüljön, hadd szórakozzék; minnek volna ez a kincs itt ebben az örökös sárfészekben eltemetve? ...

De gondolt ő mást is mellesleg — titokban.

Azt is gondolta, hogy: ott csak nem kell ezt az édes kis babát örökön örökké az öleiben czipelni. Mert hiszen jó... jó... de hát mégis...

... Bizony az igazat megvallva ő már negyvenöt éves és az a tus csak a szakált festi fiatalra... bizony jó is lesz a városban egy kissé megpihenni a nagy szerelemtől.

Ezután sokszor lehetett látni a baba-asszonyt egy erkélyes hat ablakos első emeleti lakosztályból kibámulni a zsongó nyüzsgő világba.

Karsay nem gondolta, hogy ennyi baj legyen egy szőke babával, a ki egyszer sirva, egyszer nevetve ébred s majd hogy belé nem unt a dajkálódasba.

Az opera előadásra is gyakran lehetett Nelli egyedül robogni látni a czime-res hintón, Karsay hol jött érte, hol nem, a baba unni kezdte magát.

Körülfőtte fekvő drága játékszerei napokig heverték érintetlen: nem kellett már ez sem, az sem; más játékszer után vágyódott. Megjött az is.

Olyan, a milyen hozzá illett ő hozzá.

Aranyos mint ő... gyermek, mint ő... — s ábrándos, rajongó de — tiszta mosolytalan lelkű: mint ő.

Összeillettek: a baba meg a játékszer nagyon.

A baba-asszony nem unta magát többé.

Az, hogy a kormánypárt függetlenebb és hazafiasabb elemei, mint Széchényi József, Aidinger János, Örcy Kálmán, Thoroczkay Miklós gróf, Vass Géza gróf, Beóthy Algernon és mások Thaly indítványa mellett szavaztak, minek folytán a többséget az elnök nem tudta megállapítani.

Elrendelte hát a szakaszonkénti megszámlálást. A baloldalon minden egyes kormánypárti képviselőt, a ki a magyar nyelv mellett szavazott, hatalmasan megélemeztek. Annál jobban szegyenkeztek a pártkötelék folytán az indítvány ellen szavazók, hogy őket most még a néppárt is lefőzte hazafiság dolgában.

Siri csend állott be, mikor Szilágyi kihirdette az eredményt. Wlassics nem tudta elrejtetni drukkját, és megkönnyebbülve sóhajtott fel, a mikor küldt, hogy Thaly Kálmán indítványát a Ház 69 szavazattal 26 ellenében elvetette.

Hasonló sorsra jutott természetesen a Makkfalvy Géza indítványa is.

A szünet után a javaslat ütköző köve a 7 §. került tárgyalás alá. Nagy figyelemmel, hallgattak Bethlen András grófot, a ki fenntartotta régi álláspontját. Igen erőlyesen mutatott rá arra, hogy az alkotmány elleni izgatás vádját kellő rosszakarattal rá lehet csavarni a függetlenségi pártokra is, pedig távol áll tőle, hogy ennek a pártnak a törekvéseit államelleneseknek tartsa. Ő az autonómiának híve minden téren, neki intézményes garanciák kellene minden alaptalan szekiroztatás ellen is, — pedig e javaslat ennek, — meg a besugásnak és megijesztésnek nyit kaput.

Bethlen András gr. a jobboldalról mondta el beszédét, de az éljeneket a baloldalról kapta.

Utána Meskó László és Madarász Imre támadták meg a szakaszt és mindketten módosításokat is nyújtottak be hozzá.

Nem nézte órákig az ólomszárnyu nagy mutatót, mint őri lassan egymásután a perczeket az élet nagy malmán; nem számolta az órákat, a melyeket ferje nem töltött el oldala mellett; de ha ez hazajött; futott elébe, összecsofolta a kezét az arcát; beszélt neki az új játékszerrel, aranyos atilláról és fényes szalon kárdról.

Beszél, beszélt az aranyos mentéről s e közben gyöngéden simogatta ferje ezüstösödő halántékait.

Karsayt nagyon elbusította az asszony beszéde.

Különös érzés kavargott belsejében, melyben a nagy keserűség mellől nem hiányzott az önvád s a saját szemrehányása sem. És ha szólni akart, úgy érezte, — mintha fulladni kezdene.

Százfelét gondolt el hamarjában, a mit mind egyszerre meg fog most mondani Nelinek, de nem tudta, hogy melyik az eleje, melyik a hátulja?

Addig-addig szűrögette keresztül a lelkén gondolatait, míg késő este lett, készültek aludni s még mindig nem szólt egy árva hangot sem.

Nelli csak csicsergett, csak csacsogott tovább sarkantyú pengésről, szalonkard esőgésről s kifáradva a nagy beszédben, odahajította fáradt fejét a festett szakálu ember széles vállára.

Végre Karsayban győzött az elhatározás s röviden minden teketória nélkül csak ennyit mondott Nelinek:

— Nem szeretem ezt az új ismeretséget és megtiltom, hogy Rátonyi ezután is ide járjon.

A baba-asszony megjijedt.

Egészen radikális volt a Madarász módosítása, aki az inkriminált passzusokat egyszerűen törölni kívánta.

Wlasics miniszter rövid replikája után a többség ezt a szakaszt is elfogadta. — A további tárgyalást holnapra halasztották.

Az ülést Szilágyi Dezső elnök megnyitva, elsőnek K i s s Albert mondotta a következőket:

K i s s Albert: A javaslat nemcsak a Hazában, hanem a Házon kívül, sőt még az anyagi támogatásban részesülők közt is aggodalomra ad okot.

Beszél azon kivételekről, melyeket a 3. szakasz magában foglal. Szerinte e törvényjavaslat nagy zavarokat fog okozni a lelkészek között. Hosszasan szól a lelkészek magas adójáról, mely fizetésükkel éppen nem áll arányban. Statisztikai adatokra hivatkozik, melyek világosan kimutatják, hogy meonyire vannak kitéve a hívők a túlterhelésnek az óriási egyházi adó miatt.

Főlemlíti, hogy Biharmegyében a megterhelés maximuma 7 frt 69 kr., Szabolcsban 18 frt 30 kr. Sárosban 30 frt. Szólvá és mezodóztatásban arányt nem talál.

Beszél a megadóztatásról és azt mondja, hogy míg a miniszter hivatalos kimutatása szerint népoktatási célokra évenként 1.800.000 frtot fordít, addig az evangélium szerint reformált egyház e címen több mint 7 milliót költ.

Szólvá méltányosnak hiszi ilyen körülmények között, ha az egyházi adózás kérdését az állam és a törvényhozás figyelmen kívül nem hagyja.

Szabolcsvármegyében már a múlt télen a szocialisták azzal fenyegettek, hogy ott hagyják vallásukat. Ha ezt a jövőben bevaltják, az egyházi adó nagyrésze elmarad:

vajjon ezt a lelkészi fizetés kiegészítésére a többi hívekre vetik ki? Erre nem lát garanciát a javaslatban.

Ezért módosítást nyújt be az iránt, hogy az állam ilyen esetben ujjlag kiegészíti a lelkészi fizetést, míg az egyházi adózás rendszeresítve lesz.

Módosítani kéri a §. 2-dik bekezdésének módosítását, mely módosítva így hangzik:

„Az 1898. év január hó 1-éig már rendszeresített oly lelkészi állás, mely ezen egy év alatt be nem jelentetett, jövedelmi kiegészítésben nem részesíthető, kivéve azon eseteket, amidőn a bejelentés vagy azért nem történt meg — itt következik módosításom — mert az egyházi adózás és ebből folyólag a lelkészi fizetés végleges rendezése az egyházi hatóságok által még megállapítható nem volt, vagy azért — most újra következik a szöveg — mert a tényleg alkalmazott lelkész a §. 4-ban előírt képesítéssel nem bírván, 1600 koronáig terjedő jövedelmi kiegészítésére igényt nem tarthatott és jövedelme az öt megillető 800 koronát meghaladta.»

Kéri a módosítás elfogadását.

A háború.

Amerika most már alakilag is megüzente Spanyolországnak a háborút, a mely igazába már közel egy hete dúl. Mac Kinley a kongresszushoz intézett üzenetében a háborút olyképp tünteti fel, mintha azt egyedül Spanyolország okozta volna, a mikor a Kubára vonatkozó ultimátumra a diplomáciai összeköttetés megszakításával felelt.

Spanyolországban a nemzeti lelkesedés mellett bannulatót keltő az az egyetemes, a melyet a máskülönbben széthuzódó pártok tanúsítanak és a Sagastakormány eldicsekedhet vele, hogy nálánál erősebben és szilárdabban még soha egy miniszterelnök sem állt. Ez az egyetérés bizalmat önt a népbe is, a mely lelkesedik a szent ügyért. Spanyolország

becsületeért és mint egy ember kész sikra szállani.

A külföld rokonszenve is határozottan Spanyolország mellett nyilatkozik meg. Ma csak Párisból és Madridból jelez a táviró üdvözléseket, de kétségtelen, hogy ezeket Európa minden részéből sok más fogja követni. A vén Európa nem pártolja az amerikai kalmárszellem által kiterjesztett háborút, de ha már kitört, győzelmet kíván a spanyol fegyvereknek, melyeket egyedül a haza szont gondolata vezet a harcztérre.

Az újabb eseményekről a következő távirati jelentések érkeztek:

Washington ápr. 27.

Mac Kinley elnök aláírta a hadüzenetre vonatkozó határozatot.

Madrid ápr. 27.

A kamara végérvényesen megalakult. A karlisták és a republikánusok a haza integritásának megvédése czéljából a kormányhoz csatlakoztak.

Számos város felajánlja vagyonát és véréit.

Madrid ápr. 27.

A trónbeszédre vonatkozó válaszirati javaslatot a szenátus elfogadta. — Sagasta azt mondta, hogy nagy örömmel látja a pártok egyértelmű eltököltségét, hogy harcra keljenek azok ellen, kik kiakarják üzni a spanyolokat országukból; erőlyesen tiltakozott a Maine ügyében emelt rágalmak ellen és e szavakkal végezte beszédét:

Spanyolországot legyőzhetik, de meg nem beesteleníthetik soha!

Egy szenátor Spanyolországot éltette, a mi nagy lelkesedést keltett.

A szenátus elnöke kijelentette, hogy a spanyol szenátus az amerikai szenátus sértésére közönyt nyel és a legmélyebb megvetéssel válaszol.

Madrid, ápr. 26.

Megerősítést nyert az a hír, hogy az amerikaiak a Miquel-Yower spanyol kereskedelmi hajót elfogaltak.

London, ápr. 26.

A Times közlésezi Spanyolországnak a hatalmakhoz intézett jegyzékét, amelyben kifejti magatartását az Egyesült Államokkal szemben. Sorra veszi az utóbbi eseményeket és végül kijelenti, hogy Spanyolország megvan győződve, hogy a jog és igazság az ő részén van s nem adhatja föl s nem is akarja föladni szuverenitását Kuba szigetén.

Washington, ápr. 26.

A hadüzenet után zajos jelenet volt a szenátusban. A rendkívüli tengerészeti költségvetés felett való tanácskozás során Butler szenátor nyíltan kimondotta, hogy a legtöbb hadihajójuk panczélozása nem elegendő. — Névleg is felemlítette a Texas és New-York hadihajókat. Szavai nyomán vad lárma tört ki.

Washington, apr. 26.

Mac Kinley elnöknek a kongresszushoz intézett üzenete a kongresszus határozataira és a Spanyolországhoz intézett ultimátumra hivatkozik, utal továbbá Gullon spanyol külügyminiszternek Woodford, volt madridi amerikai követhoz f. hó 21-én intézett jegyzékére, a melylyel a diplomáciai összeköttetést megszakították.

Az üzenet kifejti, hogy a jegyzékből kitűnik, hogy Spanyolország, miután a kongresszus határozatairól és arról az akcióról tudomást szerzett, melyre az elnök feihatalmaztatott, erre azzal válaszolt, hogy az Egyesült Államok jogos követéseit ellenséges intézkedésnek fogja fel, a minek a diplomáciai összeköttetés megszakítása lett a következménye.

Spanyolországnak az Egyesült Államokkal szemben követett eljárása oly lépés, a mely a nemzetközi jogszokás szerint két szuverén hatalom között létező hadállapotot kíséri.

Elakarják tiltani az ő játékszerét: a szép aranyos atillát, a villogó kardot? ... Nem Nem! ... nem engedni, ... és elkezdett sírni.

Karsay pár percig némán, mozdulatlanul nézte a rivó feleségét, aztán odalépett hozzá s nem ordítva, nem megmarva puha barsony karját, csak úgy gyöngén megfogta a kezét:

— Nelli! ... Rátonyit siratod? ... Hat mondj igazat: szeretéd Rátonyit?

A szegény kis baba-asszony azt gondolta, hogy most csitítgatják, hát alább hagyott egy kicsit a sirással, s mint a ki látja, hogy csak tréfálnak vele pergő könyek közt már mosolyogni próbál; meg is öleli azt a rossz embert, a ki elakarja venni a játékszerét, odaborul a férje keblére s úgy mondja ki félig sirva, félig nevetve:

Szeretem.

Karsay szó nélkül távozott a halószobából. Nelli az egész éjet egyedül siras közt töltötte.

Másnap késő reggel hazahozták az urát ket'en.

— Valami bolondos krakéler kedve tamadt az éjszaka mulatozás közben s erőnek erejével belekötött egy még felg gyermek katonatisztbe. Reggel meg verekedtek s ez keresztül lötte a jobb vállat, de mint az orvosok mondják a seb nem életveszélyes.

Egy pilanat alatt valóságos kérházzá vált a Karsayék háza.

Az ijedtéb n elajult baba-asszonyt három orvos élesztgette, Karsay minden pillanatban elvesztette az eszméletét, lassankint beállott a

sebláz, vége hossza nem volt a doktor járásnak!

Nagynehezen aztán magához tért Nelli.

Első kérdése az ura volt.

Követelte hogy öltöztessék föl és vigyék oda az urához.

Megtették neki.

Aztán odaborult térdre az ura ágya elé. Csókolta a kezét, mint hajdan, mikor még Karsay bácsi volt:

— Ki bántott édesem? ...

Karsay lázban volt s csak csendesén sugva tudott felelni:

— Belém akadt a Rátonyi golyója.

Nelli úgy érezte, hogy forog vele a világ.

... Rátonyi golyója? ... Hibe'ellen! ...

... Aze a kis szöke leány-arezu hajusztalan kis hadnagyé? ...

... Hat ilyen rossz fiu az ő játszótársa, hogy bántja az urát?

... Hiszen azt mondta százszor, hogy szereti nagyon, hogy meghalna érte és ilyen szomorúságot képes okozni neki? ...

... Hazudott: megsalta!

E gondolatra megborzong mint ébredő galamb; odaborul a férje párnájára s úgy bugja el a panaszát könnyek között sirva:

— Nem szeretem Rátonyit többé, megsalt rossz fiu.

Karsay végig-végig simogatja a tekintével és most mar igazán nem tudja: eldobja-e vagy magához ölelje az épen maradt fél kezével? ...

Beh, különös portéka: egy baba-asszony! ..

Titokzatos öngyilkosság.

(Droppa Emil szökése.)

Debreczen, apr. 25.

A múlt héten egy titokzatos szökés híre járta be városunkat. Droppa Emil, a Droppa és Taróczy cég beltagjáról van szó. Elhagyta családját, eltávozott a városból, anélkül, hogy holléte iránt a legcsekélyebb felvilágosítás is érkezett volna.

A legkülönbözőbb hírek keringenek már napok óta, melyek magyarázni igyekeznek Droppa távollétét, melyet szökésnek vagy öngyilkosságnak tartanak.

Ez utóbbi feltevés bizonyult valószínűbbnek.

A Mező-csaki járás főszolgabírói hivatalától Debreczen város rendőrfőkapitányához tegnap egy hivatalos átirat érkezett e titokzatos ügyben.

Az átirat egy öngyilkosságról mond hírt melyet egy ismeretlen kilétű egyén követett el 21-én Tisza-Pakonya község közelében. A Tisza sekélyes partján ugyanis f. hó 21-én egy ottani fiatal révész a fűzések között több ruhaneműt talált.

Feljelentette a dolgot az előjáróságnak, mely rögtön vizsgálatot tartott a helyszínen. A vizsgálat adatai szerint a Tisza part fűzésekben a víztől mintegy husz lépésságra egy csomó ruhát találtak. Nevezetesen: egy kabátot, mellényt, nadrágot, egy pár cipőt, harisnyát, kalapot, inget, alsó nadrágot, jäger inget és jäger alsó nadrágot. Kikutatva a ruhadarabok zsebeit, azokban mindössze 1 zsebkendőt és 8 db. »Droppa és Taróczy Debreczen« cégjelzéssel oltott üres levelezőlapot találtak.

Pénz vagy értéknemű nem volt nála. A ruháktól a tiszta partjág részut irányban mértelen férfi lábnyomok vezettek, melyek aztán eltűntek a vízbe.

Ezeket mondja a helyszínen felvett jegyzőkönyv, mely erre a titokzatos történetre némi világosságot vet. Egyszersmind azt is kérde a hivatalos átirat, hogy »Droppa és Taróczy« cégtől nem-e lett valaki kiküldve:

Mint tudva van a talált tárgyak nem annyira fent nevezett cég egy alkalmazottjától, mit inkább magától az eltűnt Droppa Emiltől származhatnak.

Egy sajtóságos körülmény teszi azonban ezt az öngyilkosságot még titokzatosabbá. A Tisza azon a helyen, hol Droppa teljes ruházatát megtalálták, olyan csekély, hogy a tulsó partra könnyen át lehet lábolni.

Droppa tehát ott minden valószínűség szerint öngyilkosságot nem követhetett el, hogy mi történt vele, mi célja volt midőn a ruházatát a parton hagyta, azt kitalálni lehet, tudni nem.

A szigorú vizsgálat, mely ebben a titokzatos ügyben teljes eréllyel folyik, van hivatva arra, hogy világosságot nyújtson.

Más oldalról vett értesülésünk szerint Droppa Emil Tisza-Pakonya község tanítójának az állítólagos öngyilkosságot megelőző napon bemutatkozott. Viselkedése felelte gyanus volt már ekkor is.

Droppa tudvalevőleg néhány nappal el tünést előtt a főkapitányságnál egy külföldre szóló utlevél megszerzésére iránt kérdészködött, és az a gyanút ébreszti, hogy Droppa talán nem is lett öngyilkos.

Ujdonságok.

* **Gyanus hírek a börzéről.** A politikai és közgazdasági viszonyok ziláltságát a börze is erősen megérzi. Mint azt budapesti tudósítónk déli 12 órakor feladott távirata jelzi: *szokványokban ügynöki fizetésképtelenség miatt a délelőtt folyamán nem volt üzlet.*

A börze felett nagyon is gyanus szelek járnak, melyek közeli vihart sejtetnek.

* **Vetések pusztulása.** Még csak legelején vagyunk annak a nehéz időszaknak, a mikor a gazda aggódó reménykedéssel ügyel az idő minden változására s máris megkezdődik a csapások sorozata. Alig bujt ki a földből a növény, máris rajtaüt a természet a maga romboló erőivel. Egyszerre három részéből az országnak kapunk ily tartalmu értesítést, Miskolczi levelezőnk távirata szerint Pelsőzön és vidékén milliószámra fellépett a drótfereg és néhány óra alatt lönkretette az egész őszi buzavetést. — A kétségbeesett gazdák úgy próbálnak segíteni a nagy bajon, hogy sűrűn újra-újraszántják földjeiket. — Temes megye Vinga járásában — ugyancsak tudósítónk jelentése szerint — óriási jégeső volt, amely súlyos kárt tett a vetésekben Arad és Temesvár között, sőt a vasúti töltést is annyira alámosta, hogy a közlekedés megszakadt. — Krassó-Szőrényben pedig a meleg déli szél az Aldunáról felhőzta a kolumbácsi legyeket, melyek hatalmas rajokban lepik el a vidékeket. — A hatóságok most minden este kitanítják a népet a veszedelmes állatok ellen való védekezésre.

* **Felgyújtott grófi birtok.** A gróf Csáky-család tulajdonában levő mezőkeresztesi birtokot e hónap 22-én felgyújtották. Az óriási tűz porig elhamvasztotta a grófi birtokba levő összes hatalmas épületeket. A mezőtelegi csendőrség erélyes vizsgálatot indított és el is fogta a gyújtogatót. Kulesár Ferencz munkás személyében, a ki töredelmesen bevallotta, hogy a házakat ő gyújtotta föl boszúból, mert el volt keseredve Spitzer gazdatiszt ellen. Kulesárt megvasalva szállították be a nagyváradi királyi ügyészség togházába.

* **Vendéglősök kongresszusa.** Nagyban folynak az előkészületek a vendéglősök debreczeni országos kongresszusára, mely iránt az ország vendéglősei és pinczérei körében rendkívüli az érdeklődés. Ezt bizonyítják a tömegével érkező bejelentési lapok, ugy hogy már eddig is annyian és oly nagy számmal jelentkeztek, hogy az előkészítő bizottságnak nagy gondot ad a vendégek elszállásolása. A kongresszust különben, amelyet nagy ünnepekkel előznek meg és követnek a Bika szálloda disztermében lesz s május 11-ének egész d. e. és d. u. jut igénybe veszi. Az előkészítő bizottság különben holnap d. u. ülést tart az ünnepek rendezése dolgában.

* **Gazdasági egyesület gyűlése.** A gazdasági egyesület február hó 29-én délután 3 órakor a május 22-diki hortobágyi lodijazás tárgyában gyűlést tart.

* **Elhunyt rendőr.** Erdődi András rendőr súlyos szívbaj következtében élte 34-ik évében meghalt. A derék kötelességét mindenkor szem előtt tartó rendőr halála tarsai körében őszinte részvétet keltett.

* **Vendéglősök a képviselőházban.** Ma nyújtotta be Horváth Ádám országgyűlési képviselő a képviselőházhoz a magyarországi vendéglősök kérvényét, melyben az italmérésnek engedély korlátozását és az italmérésnek szakképzettséghez kötését kérvényezik. A memorandum öt ezer vendéglős írta alá.

* **A kutyák ellenőrzés alatt.** Megirtuk tegnap a miklóstuczán veszett kutya garazdalkodását. Miután megtörténhetett, hogy a veszett állat több kutyát megmarta, a rendőrfőkapitány rendeletileg intézkedett, hogy a városban levő összes kutyák 40 napig parázon tartandók és szájkosárral latandók el,

különben szigorított büntetéssel sújtandók. — Egyszersmind felhívja a tulajdonosokat, hogy akik kutyájukon veszettség tüneteit vennék észre, halladéktalanul jelentkezzenek a főkapitányi hivatalnál. Ezen rendelet pontos betartása városunk közbiztonságának érdeke.

* **Koburg Lujza hercegnő,** ki a férjétől elszökött, mint bécsi tudósítónk jelenti, ez idő szerint Velenczében tartózkodik. A bécsi Landesgerichtnél a király egyenes parancsára már folyik a hercegnőnek összes adósságainak kifizetése. Értesülésünk szerint a hercegnőnek váltó- és másfajta adóssága 2.200.000 frtra rug. Ennek kifizetéséhez a hercegnő atyja Lipót belga király 1.000.000 frttal járul, a többit a bécsi rokonok fizetik.

* **Névváltoztatás.** A belügyminiszter megengedte Glück Lipót debreczeni lakosnak, hogy vezetéket G ö m ö r i r e változtathassa.

* **Ognár Péter.** Turtarebes határában egy elkényesztett embert találtak, ki a hozzá intézett kérdésekre csak annyit tudott válaszolni, hogy »nyus tyu magyarul.« — Az ismeretlen Ognár Péternek mondja magát s illetőségi helyére nézve nem akar felvilágosítást nyújtani. Ugocea megye alispáni hivatala körözését rendelte el, hogy kiléte megállapítható legyen.

* **Gazdászok majálisa.** A debreczeni m. kir. gazdasági tanintézet majálist rendező bizottsága felkéri ez uton mindazokkal, kik tévedésből meghívót nem kaptak és arra igényt tartanak, hogy forduljanak a majálist rendező bizottsághoz, a gazdasági tanintézetbe.

* **Szántóvető gép.** Hajdu Szoboszlón Sturcz János fűrdőtelepen holnap csütörtökön d. n. 2 órakor lesz bemutatva a szántóvetőgép melyre az érdeklődő gazdaközönség ez uton meghívatik.

* **Vasúti szeszencsétlenség.** Mint Bécsből jelentik, tegnap este 9 óra tájban a Nordbahn Libiacz nevű állomáson egy tehervonat összeütközött egy személyvonattal, melynek következtében két személyszállító kocsit fölfordult, egy pedig kisiklott. Az összeütközésnek áldozata lett Hübner a személyvonat kálauza kit holtan húztak ki a romok alól, ezenkívül egy utas súlyos, három pedig könnyű sérülést szenvedett. Egy utas a következő részleteket beszélte el a balesetről:

»A szeszencsétlenség idejekor már teljes sötétség uralkodott. Midőn az állomásra beértünk hirtelen hatalmas lökést éreztünk mely az utasokat össze vissza dobálta. Erre a vonat birtelen megállt és ebben a pillanatban borzasztó jajveszékelt hallottunk az első kocsik felől. Ijedten kiugrottunk a kocsiból és a gőzmozdony felé haladva három fölfordult kocsit romját pillantottuk meg, melyek mellett több súlyosan sérült ember feküdt. Az orvosok megérkezteig mi résztesítettük a sebesülteket az első segélyben, Hübner azonban már meg volt halva.

* **120 szocialista pör.** A nyiregyházi kir. tvszéknél nem keveseb, mint 120 szocialista pör van folyamatban, melyből már letárgyaltak egy csomót, de még sok szocialista pör kerül a maga rendezés legközelebbi tárgyalásra.

* **A nagyváradi Dózsa György.** Nagyváradon még eddig nem burjánzott föl ugyan a szocializmus veszedelme, de a Népszava olvasása révén egy Kohn Lipót nevű czingár szabólegény kikiáltotta magát szocialista apos tolnak és vasárnaponként gyűlésekre hívta össze külvárosi korcsmákba a nagyváradi munkásokat és buzágon terjesztette a bollogító tanokat. A rendéség — minthogy az apostol nagyváradi születésű — a városból nem tiltathatta ki, de több ízben érzékenyen megbüntette. Ezért Khon fenyegető levelet irt a kapitányhoz, melyben azt mondja: Vigyázzon magára a rendéség, jaj neki, ha megmozdul a nép, mely háta mögött áll. Ha békeben nem hagyják,

ki a bizottság: a hirdetett versenytárgyalás meddő lévén, javasoltassék a közgyűlésnek, hogy a házi kezelés tanulmányozására és előkészítésére bizottságot küldjön ki.

Komlósy Dezső ehhez hozzájárult.

Szabó Kálmán a szakértő küldöttségre hivatkozik, amely a nagyon szétágazó ajánlatokat nem tudta, nem is tudhatta összegyűjteni és így nem volt képes kimutatni, melyik ajánlat a legelőnyösebb. — Hivatkozik az augsburgi légszuszogó óvására és a tisztifőügyesi véleményre: ily körülmények között nincs más választás, mint visszatérni az eredeti alapra: a házi kezelés elvéhez térni vissza. A házi kezeléssel szemben tapasztalt aggodalmakat igyekeznek eloszlatni. Csalakozik Zador Lajos íment tett indítványához. Nem fél a megváltáshoz szükséges fedezet miatt és bizik abban, hogy a város képes lesz kello tőkét szerezni a további fejlesztéshez is. A villanyvilágítás a házi kezelésbe vétel által nem lesz kizárva. Sőt köszönettel tartozunk annak a körülménynek, amely megfogja engedni, hogy idővel a legjobb világítási módot alkalmazzuk.

Márk Endre az eddigi felszólalások által nem látja eloszlatva aggodalmait. A Zador Lajos indítványa bizonyos arra, hogy a kérdés felett csak akkor dönthetünk, ha tisztán állanak előttünk a számadatok. Híven értelemben ő is hozzájárult.

Dr. Kemény Mór azt szeretné tudni, hogy ha a házi kezelésre vonatkozó indítvány nem fogadták el, mit akarnak akkor az ellenézetük?

Bakonyi Samu erre azt felelt, hogy a Szabó Kálmán és társai indítványával szemben az övé az, amely szerint a közgyűlés pályázatot hirdetvén, el kell bírálai az arra pályázó ajánlatokat, mert ez felel meg a közgyűlés határozatának.

Marton Imre: Mikor a házi kezelést nem tudjukással indokolni, mint a kényszerűséggel, — nem tartja szükségesnek a sietést, hanem indítványozza, hogy az el nem fogadható ajánlatok óvadékai adassanak vissza s a kérdés tanulmányozása további teendőkre nézve javaslat vegyék a bizottságnak adassék ki.

Torday Gábor a házi kezelés mellett nyilatkozik.

Dr. Bakonyi Samu: Roppant egyszerű ez a kérdés, hogy mi történjék az ajánlatokkal, amelyek kötelező voltának határideje május 15-en lejár. Fel kell kéri a pályázokat, hogy egyezzenek bele a határidő meghosszabbításába. Ebbe bizonyosan beleegyeznek. Megfogja beszélni magát, ha egyszerűen visszadobjuk óvadékaikat.

Ezzel a vita véget ért és Vecsey Imre szavazásra bocsátja az indítványokat.

Legelőször szavazás alá bocsátott a szakértő bizottság javaslata, a mely szerint a beérkezett ajánlatok közül egyik sem elfogadható s nem ajánlatok. Ennek kimondása javaslatok, hogy a pályázat eredménytelen maradjon.

Ezen bizottsági javaslatot a jog és pénzügyi bizottság egyhangúlag elvetette.

A Márk Endre indítványa, hogy a kérdés tanulmányozás tárgya legyen — kisebbségben maradt.

Ezután szavaztak a szakértő bizottság kisebbsége javaslatára: a melyet nem fogadtak el.

Dr. Bakonyi Samu indítványa, mely szerint az ajánlatok érdemlegesen tárgyalassanak, szinten elesett.

Zador Lajos indítványát a többség elvetette, ellenben elfogadta a Szabó Kálmán és társai fennebb közölt indítványát a házi kezelés behozata ára nézre.

Az ügy állása tehát tulajdonképpen az, hogy a beérkezett ajánlatok elbírálva nincsenek s így a közgyűlési határozatnak érvény nem szerzetett.

A többség eme véleményével szemben, — mint erősülünk — külön véleményt fog beadni dr. Bakonyi Samu és pedig:

1. a hasznos megtagadása,
2. az ajánlatok tárgyalásának, elbírálásának mellőzése, és

3. a Szabó Kálmán és társai indítványának elfogadása miatt.

Természetesen fogják találni olvasóink hogy ez ügyben nézetünket kifogjuk fejteni.

IRODALOM.

Az Egyetemes Könyvtár új kiadványai. A Győrött Zoltán Vilmos szerkesztésében és Gross Testvérek kiadásában megjelenő „Egyetemes Könyvtár”, mely 10 kros füzetekben nyújtja a magyar olvasóközönségnek a legértékesebb és legerdekesebb olvasmányokat, ismét új tanujelét adta életrealitásának. A most megjelent 95—96. kettős szám ugyanis Katona Bánk bán-jának jegyzetes kiadását tartalmazza. A gazdag történelmi, dramaturgiai és költészeti kommentár Zoltán Vilmos tollából származik, ki hosszas tanulmányra valló, nagy apparátussal igyekezik eloszlatni mindazt, a mi a remek tragédia teljes megértését mindeddig megakadályozta, úgy, hogy a kiadás Bánk-ban irodalmunkra valószínű nyereség. Különösen melegen ajánlható a mű — mint segédkönyv — az irodalommal foglalkozó tanulóifjúságnak, mely bámulatos olvasó aron hasznavehető tanulmányi segédeszközt kap benne. A csinosan kiállított kis kötet 20 kr-ért kapható Győrött a kiadóknál s minden magyar könyvkereskedésben. — Az ugyanezen most megjelent 97. szám szintén Bánk-ban tartalmazza, de kommentár nélkül. E szám ára 10 kr. — A 98—99. kettős szám a magyar forradalom és szabadságharc ötvenéves évfordulója alkalmából készült s méltó emléket állít e dicső korzok vértanúinak. A tetszetős kötet címe: Az 1848—49-iki szabadságharc vértanúi s dr. Vajda Emil, a negyvenéveses idők buzgó és szerencsés kutatójának tollal dícséri. — Az emelkedett, szép előadáson kívül különösen az a meleg, hazafias hang érdemel említést, mely az egész művön átvonul. Az értekes kötet, melyhez két kép is mellékelve van: (1. Battyány Lajos gróf, az első magyar miniszterelnök, 2. a tizenhárom vértanú) ára mindössze 20 krajczár. A **K ö n y v t á r r a**, mely havonként kétszer jelenik meg egy-egy füzetre, is elő lehet fizetni. Előfizetési ára egész évre 1 frt 40 kr, felévre 1 20 kr, negyedévre 60 kr. Egy füzet ára 10 kr. A pénz előleges beküldése mellett bérmentve szállítatik. Teljes árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Monstre szociálista tárgyalás.

— Saját tudósítónktól. —

Nyiregyháza, apr. 25.

Nem mulik el hát, hogy a nyiregyházi kir. tszék ne tárgyalna szociálista pereket. Az ősz és tél folyamán keletkezett mozgalmakból kifolyólag most egymásután kerülnek az igazságszolgáltatás elé a szociálisták.

Ma kezdtek meg a karászi zendülők ügyét, melyben 80-an vádolt szerepel, egytől-egyig szociálista ember.

Lapunkban is bőven ismertettük annak idején a most tárgyalás alá került perokat, — melynek előzményei a következők voltak:

Ez év január havában **K a r á s z o n** a csendőrség három szociálistát letartóztatott és azokat a kisvárdai bírósághoz kísérték.

Az otthon maradt lelkes elvtársak elhatározták, hogy kifogják szabadítani elfogott társukat.

Január utolsó napján mintegy 100—130 főre tehető tömeg botokkal és dorongokkal felfegyverkezve bement Kisvárdára és betódultak a járásbíró hivatalos helyiségebe.

Elhatározták, hogy bármilyen eszközt felhasználjanak tervök kivétel érdekében. — A terv nem sikerült, mert mintegy 2 órai zavargás és fenyegetés után a csendőr szuronytól meghátráltak és teljesen kiszorították a járásbíró udvaráról és helyiségeiből.

Hatóság elleni erőszak és közrend elleni kihágás miatt állanak most a tszék előtt.

Ma reggel kezdődött meg a karászi szociálisták ügyének tárgyalása.

A tszék tárgyaló terme szűknek bizonyult a vádoltak, tanúk és hallgatóság befogadására, a tszék elnök ennek folytán átirat Mikecz János-hoz, Szabolcsvármegye alispánjához, aki átengedte a megyeháza nagytermet a tárgyalás folyamára.

Már kora reggel gyülekeztek a vádoltak a tszék épülete előtt, mert azt hitték, hogy ottan lesz a tárgyalás. 8 óra után azonban a megyeháza felé vezényeltettek.

A törvényszék következően alakult meg: Elnök: Megyeri Géza, szavazó bírák: Mraz János és Szabó László. Jegyző: Zimmermann Kálmán.

A tárgyalást az elnök reggel 9 órakor megnyitotta nyilvánította és konstataulta, hogy M a t y i János vádolt kivételével valamennyien megjelentek.

Ekkor átadta a szót dr. Szikszay György kir. alügyésznek, ki röviden ismertette a tényállást és a tárgyalás megtartását, Matyi Jánosnak előállítását és a vádoltak megbüntetését kérte. Majd kezdetét vette a vádoltak kihallgatása.

Elsőnek **V é g s ő** Mihályt hallgatták ki.

Az elnök általános kérdéseire előadja, hogy 59 éves, g. k. 3 gyermeke van, földműves, irni olvasni nem tud, vagyona van, büntetve nem volt.

Elnök: **Maga** a vizsgálóbíró előtt azt vallotta, hogy 80 éves, most pedig fiatalítani akarja magát és azt mondja, hogy 59 éves.

Vádolt: Kérem, én 59 éves vagyok. Elnök: Kik gyűltek össze a maga hazánál és miért?

Vádolt: A három elfogott szociálista közül kettő az én fiam volt és azokat akartuk kiszabadítani. Schaufert és a 2 Lesku voltak ottan, de hogy miről beszéltek, azt én királyi naicsasága nem tudhatom.

A vén ravasz asszony össze-vissza hazudozik, semmi esetre sem akarja az igazat vallani, Csüri esavarja a dolgot és a kérdések legnagyobb részére nem akar emlékezni.

Schaufert Jánost hallgatták ki ezután, ki a szociálistáknak a lelke, a jegyző volt. A feltett kérdésekre előadja, hogy Lesku Jánosnal beszélgetett az elvtársak kiszabadítása tárgyában. Ugy határoztak el ketten, hogy majd 3—4 ember bemegyén Kisvárdára és ott kezes levelet adnak át és kikérik három társukat.

Elnök: Ki indítványozta, hogy olyan tömegesen menjenek be Kisvárdára.

Schaufert: Én nem tudom. Csak annyit mondhatok, hogy Keszty Mihály jött hozzám és azt mondta, hogy sokan beszéltek a faluba, hogy bejönnek Kisvárdára. Én azt mondtam nekik, hogy nem bánom, ha jönnek, csak kelemelenséget ne csináljanak.

Elnök: Nem úgy van az Schaufert. Azt mondta maga, hogy annál jobb, mennél többen jönnek, legalább hatásosabb lesz! Ugy-e így van?

Vádolt: Azt én nem mondhattam, mert én az egész dologba felebaráti kötelességből és szeretetből avatkoztam bele.

Ügyész: Hát mikor más ismerősét csuktak be, miért nem sietett kiszabadítani?

Schaufert: Hát kérem azok is szociálisták voltak, mint mi és azért nem akartuk kiszabadítani.

(Ilyen a Schaufert János és a többiek felebaráti szeretete; a szociálista felebarátot kiszabadítanak, de más tisztességes embertársuk érdekében, ha azok nem szociálisták, semmit sem tennének.)

Vádolt hazudozik és semmit sem akar elismerni, folyton ellenmondásokba keveredik, de azért továbbra is alhatatosan megmarad tagadása mellett.

Sébők János szintén tagad és megcáfolja a vizsgálóbíró előtt tett vallomását.

Elnök: Miért jöttek magok szekeren Kisvárdára mint vezetők?

Sebők: A szekér jobban balad.

Elnök: Volt maguknak egy párthatározatuk, mely úgy szölt, hogy minden karázi szocialistának be kell menni a három elvtárs kiszabadítására. Ha azután a járásbíró nem engedné szabadon az elvtársakat, — akkor követelni fogják, hogy magokat is zárják be, ha azután ezt sem teljesítik, akkor erőszakkal is kifogják szabadítani társaikat.

Vádolt: Erről semmit sem tudok.

Elnök: Mi volt az embereknel?

Vádolt: Pálczikák, meg kinél mi.

Elnök: Mit csináltak a járásbíró épülete előtt?

Vádolt: Hát csak vártak.

Elnök: Mi volt a szándékuk?

Vádolt: Beszélgettek. Én nem tudom senki szíve szándékát.

Azután elmondja a vádolt, hogy a tömeg a járásbíró ur és a csendőrség szavára oszlott széjjel.

Az ügyész kérdéseire folytonosan ellentétbe jön úgy a vizsgáló bíró ur előtt, mint már a mai tárgyaláson tett vallomásával is.

Ezután a szocialista elnököt, Lesku Jánost halgatta ki a törvényszék. Az elnök írni és olvasni nem tud, kétszer volt büntetve verekedésért, összesen 2 és 1/2 évet ült a fogházban.

A szocialista jegyzővel folytonosan meghazudtolják egymást. Elmondja a történetet — persze — hazugságokkal kiszinezve és valótlannal.

Elnök: Talán Zsolzart énekeltek magok ottan és azért jött ki a járásbíró?

Vádolt: Nem. Láta a tömeget és azért jött ki.

Elnök: Hát mikor másodszor szólította fel magokat a járásbíró a távozásra, honnan tudta a járásbíró a maga nevet kiáltani, hogy Lesku János, maga az elnöke ennek a tömegnek, álljon az élére és vonuljanak el.

Vádolt: Mikor először bent voltunk, Schaufert bemutatott bennünket a járásbíró urnak.

Mikor ezután két perc múlva Schaufert tagadta ezt a bemutatást. Lesku kész volt a hazugságra és megezáfolta saját magát és azt mondta, hogy nem mutatkoztak be.

Elnök: Milyen botok voltak a tömegnél? Vádolt: Kisebb, nagyobbak. Kőröszálak is voltak.

Délben 12 órakor az elnök 10 percre a tárgyalási felfüggesztette.

Az eddig kihallgatott vádlottak a legmakacsabban tagadnak és össze-vissza hazudoznak, melyből nem fognak tudni kikerülni.

Szünet után Lesku Mihály, Szentmiklósi György, Iványi István, Katurják István vádlottak lettek kihallgatva, kik mind egy nótát fújnak és hazudoznak. Igazat nem akarnak ok sem vallani. Délután háromnegyed 3 órakor elnök a tárgyalást felfüggesztette és folytatását holnap reggel kilencz órára tűzte ki.

CSARNOK.

A Murilló-fej.

Irtá: Fehér Dezső.

(Folytatás.)

— Állj be Tamás esuhás barátok! Hiszen úgy prédikálsz, mint assoizi szent Ferencz. Minden ígéret földjénél, minden új irányul többet ér a Georzi Mírltűzes csókja. Előre fiuk! Hiszen Tamás teljesen megbomlott Zsolczán.

Ott hagyták a faképnél — és ő nem haragudott rájuk. Legalább minden szentségtörő zsbongás nélkül emlékeztetett az ő Murilló-fejü eszményképére, — a ki megtanította szertnei.

Hirtelen eszébe jutott Török Gabi és a hogy erre a fiura gondolt, felordított mint egy sebzett vad. Futott haza laza-an, ziháló tüdővel és levelet irt neki. Azután várta, hogy küldi majd Gabi a segédét, vagy a mi ilyen

életbevágó dolognál könnyen megeshetik, maga jön egy töltött revolverrel.

Az ajtó elé húzta a zsöllyjét és miután kabátját és mellényét is levette, széthúzta az ingét a melléről és leült félig meztelen felsőtesttel.

Ugy várta az ő tanítványát, jó barátját Török Gabit.

VII.

A Gabihoz küldött levél így hangzott:

Kedves jó Gabikám!

Ugy írom ezt a levelet, mint a halálra szánt deliquens utolsó végrendeletét. Ugy akarta a végzet, hogy te légy a bakóm, a ki annyira szeretted, becsültél engem mindig tiszta jó szíved rajongó lelkesedésével. Talán megeredemlem, hogy megölj, mert szeretetedért rutul fiztettem és tudod nélkül fosztottalak meg legdrágább kincseddől.

Eltagadhatnék előtted mindent, de két hónap alatt megtanultam Zsolczán igazat mondani és érzem, hogy ezután csak becsületes ember tudok lenni; becsületes nemcsak ennek a szép szónak minden értelmében, a mely szerint egy fixrozásért, egy erősebb kifejezésért, vagy a tyukszemünkön ejtett könnyű testisért minden pillanatban kötelesek vagyunk a lovagiasság szigorú szabályai szerint lyukat löni a levegőbe, vagy megkarezoltatni egy kardpengével a felbőrünket; de becsületes tudok lenni a szó igaz, nemes értelmében, mely kizár minden színeletést, minden képmutatást.

Ezért nem tagadhatom előtted tovább a valóságot, mely engem boldoggá, teged pedig boldogtalanná tesz; nekem menyországgá, neked pokollá változtatja át ezt a földet. Két hónapig voltam Zsolczán; ennyi idő alatt a te Murilló fejü ideálodban Isten legtökéletesebb női teremését ismertem meg. Még szebbnek, még bájosabbnak találtam, mint a minőnek festetted.

Es megismertem benne az én életem czélját, lelkem eszményképét. Szeretem Beczkó Irmát, forró, olthatatlan szerelemmel, egy érett férfi legyőzhetetlen égő szenvedélyével — és nem tudok róla lemondani még te érte sem, a kinek pedig jól tudom, hogy elsőbbségi jogod van az ő szívéhez. Gyermekkori barátság, gyermekkori könnyelműség révén szerzett elsőbbségi jogod.

Tudd meg, hogy Beczkó Irma engem szeret, — de az a jóságos angyal ennek daczára beváltja adott szavát es te neked jussod van ahhoz, hogy öt év múlva behajtsd rajta azt a követelést, melylyel egy ígéret alapján adósod. Rabszolgáddá teheted öt év múlva, ha úgy akarod, de szerető feleségeddé soha, — mert szíve már az enyém, örökre az enyém.

Tudom, hogy abban a perczben borult be a te életed ége, mikor az én eddigi sivár életemre a felkelő boldogság napja hintette első verőfényes sugarait, de hidd el Gabikám, hogy nem én akartam ezt így, hanem úgy rendelte ezt az a felsőbb titokzatos hatalom, mely mindnyájunk sorsát intézi, jövőnk vég-célját megjelöli.

Nem számítással, nem előre kiesztelt tervvel vagy raffineriával hódítottam el téled azt, a kit eddig a tiednek véltél. Egyszer csak fellobogott a szívem, azt sem tudom, hogyan miképen — és attól a pillanattól kezdve szemben láttalak magammal — és most érzem, hogy itt nincs más ki u számunkra, minthogy egyikünk elveszen.

En nem mondhatok le róla, mert ő az én lelkemnek éltető levegője. Nélküle meghalok! Arra sem kérhetlek bolond fővel, hogy mondj le róla, mert tudom, hogy Beczkó Irmáról nem lehet lemondani.

Hat tégy úgy ezek után, a mint jönak látod.

Ha akarod kövesd szenvedélyednek bosszuért líhegő első fellobbanását és siess e levél vetele után hozzám előre fent törrel, vagy egy hatlövetű revolverrel. Nekem mindegy. Tudom, hogy megraboltalak, tudom, hogy bűnös vagyok, hát nem védem magam. Ellentállás nélkül mérsárolhatsz le. Tessék!

De gondold meg, hogy ez esetben gyilkosságot követsz el és én nem jöhetek vissza

a túlvilágról, hogy vélemedre keljek, hogy gráciát könyörögjek számodra itélőbíráidtól. De nem is tenném, mert vagyok annyira önző, annyira bestialis ennél a kérdésnél, hogy azt akarjam, hogy az esetben, ha már az enyem nem lehet Beczkó Irma, hát ne legyen a tied sem.

Hála Istennek gondoskodott a művelt társadalom arról is, hogy miképpen lehet gyilkolni a büntetőtörvény komisz emberek számára csinált paragrafusainak kijátszásával. Élünk a rendelkezésünkre álló ilyen esetek megoldására teremtett kitűnő eszközzel es haljon meg egyikünk az ezen czélra rendkívül praktikus lovagias formák szerint. Kard, vagy pisztoly, az nekem mindegy, de minde-nesetre a végkimerülésig és olyan szigorú feltételek mellett, hogy egyikünk halva maradjon a küzdterén, mert különben nem ér az egész semmit és kezdhetjük újra előlről. Eppen azért azt hiszem, hogy meg czélszerűbb lesz az amerikai párbaj, Ez a legbiztosabb és az életben maradt fél számára kevesebb rizikóval jár, mert még az alámfogházat is elkerülheti. Mit gondolsz?

Tégy úgy, a mint jónak látod. Én minden intézkedésben megnyugszom.

Isten veled — a szomorú, sőt úgy lehet utolsó viszontlátásig!

Somorjay Tamás.
(Vege köv.)

Nyilt-tér.

Lakásomat és fogorvosi rendelő helyiséget

az eddigi lakásom szomszédságában

Kossuth-utca, Zádor-féle házba

helyeztem át.

Debreczen, 1898. ápril hó.

Dr. Sichermann Adolf
fogorvos.

265.

Az István gőzmalom társulat

GYÁRTMÁNYAINAK
ÁRJEGYZÉKE

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malom-gyűlésen megállapított 1887. évi június 1-én életbe lépett eladási fizetési és szállítási módokatokra vonatkozó egyezmények szerint

ITT HELYBEN KÖTELEZETTSÉG ÉS ENGED-MÉNY NÉLKÜL

Készpénzfizetés mellett, zsákkal együtt:

	100 kilo
A. Asztali dara nagyszemű	24.40
B. Asztali » aprószemű	23.80
C. Királyliszt	23.80
1. Lángliszt kivonat	23.40
2. Elsőrendű zsemlye liszt	22.80
3. Zsemlye liszt	22.40
4. Elsőrendű kenyér liszt	21.80
5. Közép kenyér liszt	21.20
6. Kenyér liszt	20.20
7. Barna kenyér liszt	19.20
8. Takarmány liszt	12.80
11. Fírom korpa szákkal	5.80
11. " " szák nélkül	5.60
12. Durva korpa szákkal	5.20
12. " " szák nélkül	5.—
12. Csirke buza szák nélkül	4.—

A zsákok súlytartalma, teljsúlyt tiszta súlynak véve.

A. B. 0—6 számig 85 kilogramm.

7. és 8. szám 70 " "

11. és 12. szám 50 " "

Debreczen, 1898. április 27.

A ki praktikus, az vegyen

olyan gyapjuszövetet öltönynek felöltőnek, egyenruhának és öltözékeknek, mely tartós és színvalódi és amely a viselésnél bevalik. Ilyeneket szállít a legkisebb méter mennyiségben, magánosoknak is, valódi nagybani gyári árban.

Raktár es. kir. szab. finom posztó és gyapjuszövet gyáraknak
Moriz Schwarz Zwittau, Mähren

Ujdonság uraknak tavaszi és nyári öltönyök, kammgarn, Cheviot, Loden és egyenruha szövetek a legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig. Szétküldés utánvétellel. — Nemtetsző visszavétetik. Minták, melyek nem rendeltetnek okvetlen visszaküldendők.

HOFFMANN és KRONOVITZ

KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

DEBRECZEN, főpiacz a főpostával szemben,

mindenfélé

Ügyvédi, bírósági és végrehajtói

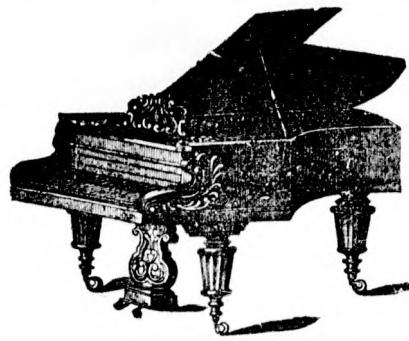
NYOMTATVÁNYOK

következő olcsó árszámítás mellett kaphatók:

100 iv	Arverési jegyzőkönyv	—	—	70	kr
100 ..	200 pld Arverési hirdetmény	—	—	70	..
100 ..	200 .. Rendelvény	—	—	70	..
100 ..	Biztosítási végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	..
100 ..	Kielégítési végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	..
100 ..	200 pld Nem szorgalmazás	—	—	70	..
100 ..	400 .. Kézbesítési iv	—	—	70	..
100 ..	200 .. Igény felhívás	—	—	70	..
100 ..	Végrehajtási jegyzőkönyv	—	—	70	..
100 ..	200 pld Értesítvény haszonbérletről	—	—	70	..
100 ..	200 .. Értesítvény	—	—	70	..

Raktáron nem lévő nyomtatványokat hasonló olcsó árban készítünk el.

1898. évi május hó 1-től: Gizellatér 2 sz., a Váci-utca sarkán.

Alapított 1865-ben.

A legjobb új és átjászott

ZONGORÁK

PIANINÓK és

HARMÓNIAUMOK

legolcsóbban kaphatók

tökéletes jótállás mellett.

HECKENAST GUSZTÁV

hírneves zongora-eladási intézetében.

BUDAPEST, IV., Kigyó-utca 7. szám.

Schiedmayer és fia, leghíresebb zongorák Thuringiai Organ C. egyedüli képviselője, a világ legjobb és legolcsóbb harmoniumai. — Arjegyzék ingyen.

Csak akkor valódi, ha háromszögű palack az itt levő szalaggal (vörös és feketenyomás sárga papíron) van elzárva.

Eddig felülmulhatatlan!

Maager Vilmos-féle

valódi, tisztított

májolaj

törvényileg védett csomagolásban

MAAGER VILMOSTÓL BÉCSBEN.

Az első orvosi tekintélyek által megvizsgáltatott és könnyű emészthetőségénél fogva gyermekeknek is különösen ajánlatik és rendeltetik mindama eseteknél, melyeknél az orvos az egész testi szervezet, különösen mell- és tüdő erősítését, a test súlyának gyarapodását, a nyelvek javítását, valamint általában a vér tisztítását el akarja érni. — Egy üveg ára 1 forint és kapható a gyári raktárban Bécsben III/3 ker., Heumarkt 3, valamint az osztr.-magyar monarchia legtöbb gyógyszerárában.

DEBRECZENBEN: Tóth Béla, Mihalovits István, dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerészek, Rickl József Zelmos, Csanak József kereskedő uraknál.

Főraktár és főelárúsítás az osztrák-magyar monarchia részére

Maager Vilmos, Bécs, III/3, Heumarkt 3.

100.000 sorsjegy 50.000 nyerevény.

Ezen sorsjáték 6 osztályra osztott
össznyereménye a következő:

	korona		korona
1 jutalom nyerevény	600.000	1 nyerevény	25.000
1 nyerevény	400.000	7 »	20.000
1 »	200.000	3 »	15.000
2 »	100.000	31 »	10.000
1 »	90.000	67 »	5000
1 »	80.000	3 »	3000
1 »	70.000	432 »	2000
2 »	60.000	763 »	1000
1 »	40.000	1238 »	500
5 »	30.000	90 »	300

31700 nyerevény a 200 kor. 3900 nyemény a 170 kor. 4900 nyerevény a 130 kor. 50 nyerevény a 100 kor. 3900 nyerevény a 80 kor. 2900 nyerevény a 40 kor., összesen

50.000 nyerevény

13.160,000 korona összegben.

A most befejezett első sorsjátékban több nagy nyerevény között a 600.000 korona a 69686 számra, a 60.000 korona, a 23772 számra nálam nyeretett és általam fizettetett ki, így tehát jogosan nevezhető főárudám a **legszerencsésebbnek**.

BIHARI EDE

Magy. kir. szabadalmazott

osztálysorsjáték

főelárúsító helye.

Elküldök utánvétellel vagy a betétösszeg előleges beküldése ellen (posta-utalványval vagy ajánlott levélben)

I. osztályu eredeti sorsjegyet

egy egész 6 frt   egy fél 3 frt   egy negyed 150   egy nyolczad 75 kr.

A hivatalos terv minden megrendelőnek ingyen mellékeltek. A húzas-jegyzéket mindjárt a húzás után felszólítás nélkül beküldöm.

Megrendeléseket kérem minél előbb a sorsjegyek eladásával megbízott főelárúsítóknak

BIHARI EDE BUDAPEST

Kerepesi ut 20.

beküldeni.